

IV. b. 1

Kapitel.

Stefania.

ETT DRAG UR SISTA UNGERSKA KRIGET.

AF

H. F. A. Almstedt

[Almstedt, Hilda Fredrica]

J. Cedersjö

BORGÅ,

HOS P. WIDERHOLM, 1850.

IMPRIMATUR:

AUG. LINDBLAD.

gränsskapet af Komorn reser sig ett af Ungerns grönskade berg, från hvars höjd numera ruinerna af det gamla slottet Hradek redan på afstånd visa sina pittoreska former. De stolta tinnarna skåda ned mot Donau, för att i dess klara, ehuru brungula bölja, återspegla bilden af sina efter förödelsen kvarstående arkader och pelare. Men öfver ruinerna fladdra fjärilar lika lätta och bekymmerslösa som förr, och sväfva öfver den väldiga floden bort, långt bort till dess andra grönskande stränder. Kanske känna sig dessa stundens barn, liksom den åldriga borgens fornda inneånare, fördrifna och landsflyktiga!

Det är icke århundraden, som förflutit; ej ett år har ännu gått sin rund, sedan Hradeks murar stodo i hela sin stolta, vördnadsbjudande fägring, och fästet beherrskade, likt en nordisk sköldmö, den söderländska

trakten. Det smakfulla slottet väckte den resande fremlingens beundran, liksom den sydligt yppiga naturen tjuste hans öga. Genom fönstren, der nu vinden fritt spelar in utmed väggarna, syntes för kort tid tillbaka det skyddande glaset, skimrande af morgonsolens glöd och de rika tapeternas färgspel derinne. Men nu var allt förvandladt. Slottets inre bar nu stämpeln af den vildaste förödelse. De prunkande tapeterna voro bortrifna, och endast delar af en och annan ram, undankastade i någon vrå, vittnade om de fordna egarnes konstkärlek. Splittrade speglar, krossade byster, förtrampade lemningar af porträtter och förstörda vapen, märkta med dessa hemska fläckar, som uppkomma af blod, betäckte golven. Af de fordna siddraperierna hängde nu här och der vid fönstren lemningar, dem kulorna slitit i regellösa, fladdrande trasor. Och derute i de öfvergifna trädgårdarna, der vinrankorna och den äkta kastanjen fordom slingrade sina grenar, fladdrade nu endast brokiga fåglar från de plundrade fruktträden. På de prydliga terrasserna syntes numera ingen människa i den angenäma skuggan; ingen njöt af drufvornas saft eller rosornas doft.

Der utanföre på det vidsträckta fältet, som slutade med kärret midt framför staden Komorn, syntes väl vid första anblicken ingen förstörelse, men också intet spår af människoliten. Möjligtvis der längst borta upptäckte Jock kanhända fremlingen någon liten lerköja; men fastän luften glödde af solskenet, saknades nu den gamle herden med dragen af magyarsk nationalstolthet på sitt karakteristiska bruna ansigte, sysselsatt med faderlig undervisning åt sin son-

son, den blomstrande gossen, som lekte vid hans sida.

En tid af förstörelse och fasa bar gått fram; en af söndring inom landet, inom det innersta af dess familjers lif, så att blodsbandets och vänskapens heligaste rättigheter blifvit sönderslitna och partiandan het-sat bröder mot bröder, föräldrar mot barn på de blodiga slagfält.

Så var i dessa dagar bilden af Hradek. Men vi söka orsaken till dess undergång. Vi tänka på dess skönare tider, då det rika slottet stod i sin fulla prakt. Vi gå endast derföre några månader tillbaka.

! början af sommaren 1849 ilade en ung qvinnan ut på slottsaltanen, öfver hvars skrank hon lutade sig framåt, liksom sökte hon der borta på fältet något föremål, som sysselsatte hennes upprörda sinne. Men då gällrets kalla stål vidrörde hennes arm, som endast skyddades af det genomskinliga tyget i hennes drägt, flög en häftig sprittning genom den höga och smärta gestalten, och hon tog ett steg tillbaka, liksom för att vända om; men hastigt ändrade hon sitt beslut: hon höjde sina ögon mot himmelen och genom den lätta dimman flög en hastig

suck, en tyst bön uppåt rymden; hvarefter hon beslutsamt åter närmade sig gallret och blickade nedåt fältet.

Der visade sig på den väg, som ledde från slottet Hradeck, en trupp ryttare, hvilka ilade bortåt fältet.

Ett lätt utrop hördes från altanen och liksom låg deruti ett mäktigt trollmedel, stannade anföraren för truppen, gaf sina följeslagare ett tecken att äfven göra halt, medan han hastigt ilade tillbaka. Inom några ögonblick stod den frustande stridshästen vid sista terrassen under altanens venstra sida.

»Stefania!» utbrast han, och lade handen på sitt hjerta.
»O, Stefania, ännu är det icke för sent!»

En skymt af hopp sväfvade öfver den unga qvinnans ansigte. Hastigt bröt hon en ros från sitt bröst och svingade den nedåt, under det hennes ögon, mörkblå som Ungerns himmel, bönfallande sökte honom.

»Denna ros bär mitt fäderneslands färger — o Palffy, vid vår kärlek, förbanna den ickel!» bad den unga qvinnan.

Med spetsen af sitt svärd hade Palffy uppfångat rosen, och under det en ädel sorg, men tillika orubblig beslutsamhet tecknade sig i hans ansigte, lade han högra handen öfver de hvita hand, som prunkade på hans dragt, och sönderkramade Stefanias ros; men tryckte den sedan häftigt till sina läppar.

Ljudet af Palffys förväl susade genom Stefanias själ, och hon såg honom som en stormvind rusa tillbaka till sina följeslagare; hon såg huru han skyndsamt allt längre i fjerran försvann från hennes blickar.

Förstummad, andlös, stirrade Stefania efter de bortilande; hon kände ej huru vinden kylde hennes lemmar; hon såg ej, huru täta skyar insvepte hela horisonten i sitt täckelse; hon hörde ej, huru Donau svallade der nere i djupet; först då det sista dammolnet af den bortilande truppen försvann, vände hon långsamt bort sin blick; men vid åsynen af de hotande moln, som tågade öfver Ungerns himmel, fylldes hennes ögon af tårar, och hon utbrast smärtsamt:

»O mitt arma fädernesland!» och derefter tillade hon saktare: »O mitt arma hjerta!»

»Min stackars ädla Stefania!» sade en djup stämman, som kom henne att spritta till.

Vid hennes sida stod en hög och vördnadsbjudande gubbe med silfverhvitt hår. Det ädla uttrycket af nationalstolthet uti den lugna, melankoliska blicken röjde, att det var en af Ungerns ädlaste magnater. De väldiga mustacherna och den krigiska hållningen talade om en tid, då Hradeks egare bevisat fälttåg. Han hade kämpat under världens störste härledare, under Napoleon.

»Min stackars Stefania!» upprepade general Rozgonyi; »det är således förbi!»

Stefania upplyfte sitt hufvud, räckte fadren sin hand, och hviskade sorgset:

»Mitt hjerta gråter öfver mitt fädernesland.»

»Dina böner voro förgäfvades,» sade generalen dystert.
»Palffy går att draga svärdet mot Magyarerna, och lik-

väl är hans egen fästmö en dotter af det land, hvares frihet han vill förtrycka!»

»Misskänn honom icke, min gode far!» utbrast Stefania med en viss häftighet. »Palffy, som ständigt vistats vid Wienerhofvet, skall han ej älska Österrike — skall väl en hofman kunna förneka sin kejsare och svika sin trohet mot honom?»

»Min dotter,» afbröt den gamle Rozgonyi bittert; »min stolta Stefania försvarar ännu sina olyckliga landsmäns förtryckare!»

Ett underbart uttryck sväfvade öfver den stolta Ungerskans drag. Med en lång, talande blick betraktade hon sin far och sade mildt, men betydelsefullt:

»Erinrar du dig, min älskade far, en stund — det var för några år tillbaka — då vi stodo här på samma plats? Vid min sida stod då Palffy. Allt var lugnt, och fred var det omkring oss. Donau hafde ej vid våra fötter sina vågor, som nu. Du syntes då glad och tillfredsstäld, i det du befästade förbundet emellan mig och honom — Var icke Palffy då värdig min kärlek?»

General Rozgonyi gjorde en böjning med hufvudet till svar.

»Nå väl, min far,» återtog Stefania, »hvarföre skulle vi väl nu kalla honom ovärdig mitt hjerta? Hade min kärlek, mina böner kunnat beveka honom och vi således uti honom funnit en bundsförvandt för vår heliga sak, vår frihet — det hade varit en omät-

lig lycka! Derpå hvilade ännu ett ytterligare hopp om vårt lands räddning. Men — skulle väl min adle far klandra mig derföre att, under sjelfva de ögonblick jag talade för Magyarernas rättvisa sak, jag erfor en oförklarlig tillfredsställelse att se hans fasta grundsatser, som af inga särskilda skäl kunna besegras. Till och med då, när jag skiljdes vid honom och den tanken sönderslet min själ att i honom se en hatad fiende, att se en för mig så skön förhoppning om mitt lands frihet försvinna, då jag störtade ut på altanen, för att ännu om möjligt kalla honom tillbaka — och han kom; men på samma gång min stolthet och mina förhoppningar ännu en gång blevo kränkta, då förminskades likväl icke min aktning och kärlek. Lika stor och ädel syntes han mig uti sin orubbliga trohet mot kejsaren, sin herre och välgörare.»

Stefania tystnade och betraktade orörligt sin far. Generalens panna var ännu mörk.

»Min vördade fader!» återtog hon, »jag vet att du icke kan förlåta honom och — jag kæn det icke heller. Men vi skola icke klandra honom! Hvar och en bör ju handla efter sina egna grundsatser! Palffy tillhör ju icke Magyarerne, kejsaren har således icke mot honom brutit sina löften. Men . . .» Stefania höll hastigt upp, en blekhet af djupt allvar utbredde sig öfver hennes ansigte.

»Men,» upprepade generalen med en pröfvande blick. »Stefania Rozgonyi blir således ännu österrikaren Palffys fästmö?»

»Stefania Rozgonyi är — det olyckliga Ungerns dotter,» svarade hon med fasthet.

General Rozgonyi slöt sin dotter till sitt bröst.

»Jag skall icke mera misskänna dig,» sade han mildt. »I mina ord har du säkert endast funnit uttrycken af min sorg. Du känner och delar min kärlek till fäderneslandet; men du kan möjligtvis icke förstå det djupaste, det personliga skälet för mitt hat till Wienerhofvet och dess anhängare. Detta hat härleder sig, besynnerligt nog, från långliga tider tillbaka. Eghuru det fredliga förhållandet emellan öfverheten och undersäter länge till det yttre herrskat emellan Ungern och Österrike, hafva, som du vet, likväl aldrig de ridderliga Magyarerna kunnat fördraga den kejsarliga styrelsens förtryck. Vår adel har saknat sin fordna frihet, och den har känt såsom en förödmjukelse, att Ungerns konung tillika är Österrikes kejsare. Du vet att också jag en gång, undertryckande min hemliga motvilja, uppträdde vid Wienerhofvet. Det var uti mina yngre år. Du såg henne icke, Sefania, men du känner att jag hade en syster, en skön, älskad syster. Egentligen för att göra henne ett nöje, var det, som jag med henne reste till Wien. Under mitt vistande derstädes umgicks jag i de förnämsta kretsar, och min mening var verkligen att söka tjänst vid hofvet; men innan mitt beslut derom var fattadt, hörde jag icke obetydliga vinkar om det Ungerska rikets fri- och rättigheter. Lifvad af kärlek till mitt fädernesland, vågade jag, såsom en af Ungerns rikaste magnater, bestrida rättigheten att ändra våra urgamla lagar. Någon beställsam örontasslare hade för kejsaren omtalt och vanställt mitt

ifriga försvar för den saken — arresteringsorder skulle mot mig utfärdas och jag såsom upprorstiftare dömas. En af mina verkliga vänner kom en afton springande till mig och omtalade detta och bad mig, vid allt hvad heligt är, skynda från Wien, så vida jag ville undvika den hotande faran. Stark i känslan af min oskuld, tänkte jag qvarblifva och offentlig försvara mig; men icke så helt och hållet okunnig om politikens förföljelseanda, lydde jag vänners råd och begaf mig om natten ensam till mitt gamla Hradek, mera förbittrad än någonsin mot kejsarstaden, der man äfven beröfvat mig min enda anförvandt, den ljuva Flaminia. Hofvets förföriska glans fånglade hennes sinne. En Svensk diplomat, som vistades der, vann hennes hjerta, och hon öfvergaf för alltid sitt fädernesland, för att blifva hans maka. Jag beslöt då att resa till Frankrike och deltaga i de många ryktbara fälttågen under Napoleon. Det var likväl först sedan jag återvändt hit, som jag, genom föreningen med min ädla Margareta, fann den sanna lyckan. Hon är nu borta, men hennes älskade bild upplefver likväl i dig, min Stefania.»

Den gamle Rozgonyi nedböjde tankfullt sitt hufvud och blickade nedåt Donau, der många båtar och fartyg vaggade på den brusande floden.

»Jag har på min ålderdom haft tvenne drömmar,» återtog han, och genom den manliga stämman gick en klang af vekhet; »den ena var mitt fäderneslands befrielse, den andra min Stefantias lycka. Den förra var nära att blifva förverkligad genom

Kossuths kraftfulla bemödanden, men utsigterna dertill mörkna allt mera; jag fruktar att det snart skall vara förbi. Den andra drömmen åter, min älskade dotter . . . Jag vet att min syster i Sverige har en son; men hade hon här i landet valt en make, Ungern ägde då ännu en försvarare och du, Stefania, en bror — kanske en, som ersatte Palfy i ditt hjerta.»

Stefanias kind blef ännu blekare; men liksom det mörka, glänsande håret allt vildare fladdrade omkring hennes hufvud, skiftade dunkla flammor uti hennes blickar. Generalen lade ömt sin hand på hennes axel, under det han fortfor:

»Den andra gången jag besökte Wienerhofvet, var det såsom Ungerns sändebud för några år tillbaka. Det var då jag gjorde bekantskap med den unge fursten Palfy D'Erdoed, hvilken på mödernet härstammar från vår släkt. Han syntes mig, oaktadt den befattning han hade i Österrikes tjenst, såsom en man af värde och många förträffliga egenskaper. Men då han följde mig hem till Hradek, erfor jag snart med sorg att han blef *allt* för dig min dotter; ditt öde hade jag hoppats få lägga uti andra händer — i någons, hvars hjerta klappade varmt för samma nationalkänsla, som utgör vår adlaste storhet. Men din kärlek, dina böner och tårar öfvervunno mina förhoppningar och min motvilja för Österrikarne; den gamle krigarens hjerta var vekare, än den unge hoffmannens; ty denna gång segrade den. Jag bäfvade för din framtid, men välsignade din förbindelse med den Österrikiske fursten. Då jag såg dig så lycklig, lifvades hos mig ett svagt hopp att Palfy skulle

af dig lära älska sin moders och sin blifvande makas land; men jag ser med blödande hjerta att jag bedrog mig. Då jag går bort skall du dela det olyckliga Ungerns öde.»

En tår rullade från generalens klara öga och försvann bland det väldiga skäggets silfver. Det var första gången Stefania såg sin fader gråta — denna tår brände hennes själ.

»Förlåt!» bad hon med häftig rörelse och från hennes ögon bröto äfven tårarna fram.

»Gråt icke, Stefania!» afbröt henne den gamle; »förlåt att jag upprifvit din smärta, i stället att mildra den. Jag har klagat, men jag borde glädjas att jag ännu äger en dotter som afslog Palfys böner och ej bländades af det lysande lif han målade för dig, om du öfvergaf ett land, der krigets alla faror kunna hota dig — men du förblef trogen dina förfäders nationalstolthet. Jag tackar Gud att jag ännu har en storsinnad dotter.»

Stefania tryckte häftigt fadrens händer till sina läppar.

»O fader, vi skola ännu icke misströsta, ännu kan det finnas räddning.»

Hennes ord förbyttes till ett häftigt anskri. Ännu en gång störtade hon till altanens galler, en himmel af hopp blixtrade ur Ungerskans ögon, men i samma stund beträckte hon dem med handen, kanske för att dölja det bedragna hoppets smärta.

Vid nedra terassen, der Stefania hört Palfys sista

farväl, syntes äfven nu en ensam ryttare. Men han bar icke den Österrikiska drägten, det var icke Palffys mörka hår som svallade undan den fjäderprydda kasken. De nordiska anletsdragen med den klara pannan, den uttrycksfulla blicken och hårets ljusa färg talade om samma land som den blå uniformen, hvilken tillhörde Svenska armén.

II.

Gustaf Hillebrand, son af en Svensk diplomat och Flaminia Rozgonyi, hade ilat till sin moders hemland, för att såsom frivillig inställa sig vid den Ungerska armén. Först hade han, enligt modrens önskan, begifvit sig till Hradek med den varma helsningen till hennes aldrig glömda fäderneborg, och derifrån ville han skynda till armén för att bistå hennes anförvander och förena sig med dem.

Den Svenske krigaren mottogs på slottet Hradek med Ungrarnes lifliga tacksamhet. Hans ankomst, härledd af ett storsinnadt ändamål, tycktes dem af en underbar betydelse och genomträngde deras modfällda sinnen med aning om seger och räddning. Den unge Svensken var snart för dem ingen fremling, ty han talade sin moders sköna språk — en egenskap, som tillvann honom alla Magyarers välvilja. Alla deltego der-

före uti den ädle magnaten Gabor Rozgonyis glädje att återse sin systerson.

Generalen hörde med förnöjelse Hillebrands modfulla tankar, och den gamle hjeltens sinne vidgades allt mera; hoppet om krigslyckans glans spred åter sin värma i hans inre. Den äldrige fältherrn kände sin själ lifvas af ungdomlig styrka, vid föreställningen om strid och seger.

Generalen kastade en pröfvande blick på sin dotter, och då han såg henne med uppmärksamhet lyssna till deras planer, uppreste han sig, tryckte systersonens hand och sade beslutsamt:

»Välän, min son, vi äro ett, och gå gemensamt att strida för Ungerns befrielse. Af de skaror, som för ett år sedan på Kossuths uppmaning tågade ut, hafva några spridda hopar återkommit, sårade och modfällde; men vi lifva dem åter, och jemte de öfriga af Hradeks underhafvande kunne vi bilda en förening af ganska betydliga trupper. Vi skola segra eller dö.»

Men här föll generalens blick åter på Stefania.

»Min dotter, du skall icke anklaga mig, om jag nu öfverger dig; ty om jag icke kommer åter, har du här en beskyddare.» Och den gamle Rozgonyi slöt dem begge i sina armar.

Svenskens blick sjönk uti Ungerskans djupblå ögon; der lågade en dunkel eld, som spred en sällsam känsla i hans bröst.

»Du skall då emottaga mitt beskydd, ädla Stefania?» frågade han.

»Ja,» svarade hon, och räckte honom handen med ett tacksamt icende.

De Magyariske ädlingarne, kända såsom goda rytare och djerfva soldater, lika varmt brinnande af nationalkärlek som af lusten för vågsamma äfventyr, emottogo men glädje general Rozgonyis uppmaning att bilda en allmän beväpning. Följda af sina förvaltare, jägare och underhafvande ilade de tappre Ungrarne till Hradek, der de med hänryckning helsade Gabor Rozgonyi såsom befälhafvare. Ehuru Hradek en gång förr utsändt en beväpnad skara, syntes likväl åter änsenliga hopar, hvilka med lika friskt mod följde sin herres befallning och nu intill sista man drogo ur sina hem.

På planen nedanför slottet hvimlade trupperna. Generalen på sin snöhvita springare, jemte den Svenske krigaren med sin kolsvarta stridshäst, redo omkring fältet och mönstrade de samlade krigarne. Ur den gamle fältherrns blick lyste en krigisk eld, då han öfverskådade den första afdelningen, hvars skarpa klingor blänkte mot solljuset, och derefter landtfolket, beväpnadt med sina fruktansvärda liar samt den icke mindre farliga snaran, hvarmed den öfvade Ungrarens hand säkert fångar sin fiende. Och sist det fasta kavalleriet, bildadt af Ungerska herdar, som, vana vid ett härdadt lefnadssätt,

tycktes med sin vighet kunna trotsa äfven den mäktiga-ste fiende.

Trummorna hvirflade nu och manade till uppbrott. Då de tystnat, talade fältherrn till den för sin fosterlandsfrihet kämpande skaran. Hans ord voro välklin-gande och kraftfulla, och besvarades af väldiga bifallsrop. Slutligen steg generalen ned af hästen och blottade sitt vördnadsbjudande hufvud; alla följde hans exempel och en djup, en andaktsfull tystnad inträdde. Alla vapen höjdes i luften och under ett betydelsefullt tecken invigde sig Ungrarne till befrielsen eller döden. Derefter sjönko alla på knä och bekräftade med en tyst bön den heliga eden.

Då den invigda skaran uppreste sig, lyste ur de lugna, allvarliga blickarna skenet af en aningsfull segerglädje.

Uti ett af borgens öppna fönster syntes Stefania. Hon hade aflägsnat sin qvinnliga omgifning, för att ostörd få skåda det högtidliga uppträdet på fältet. Den djupa rörelse, som under generalens tal uttryckte sig på hennes ansigte, förbyttes till dystert allvar, då hon såg gevären blixtra i luften, ett tecken, hvars djupa betydelse hon så väl kände. Hänförd af fosterlandskärle-kens heliga känsla höjde hon, förtad af ett underbart beslut, sin hand, liksom deltog också hon uti invignin-gen och nedsjönk under varma böner på knä. Med sällsam eld i de värtaliga ögonen, uppreste sig derefter långsamt den unga qvinnan, som nu inom sig beslutit att, liksom hennes far, helga sitt lif till fäderneslandets frihet, eller dö vid dess undergång.

Med stolt leende lyssnade derefter Stefania till strids-

sången som skallade omkring nejden, under det trupper-ne långsamt satte sig i rörelse.

General Rozgonyi och hans systemson ilade mot slottet. Ännu en gång låg Stefania vid sin faders bröst; deras sista afsked var utan ord, men derföre icke mindre värtaligt.

Den gamle slottsfogden Gregor, hvars jettelika gestalt och uttrycksfulla anletsdrag ägde en Ungersk soldats karakteristiska utseende, mottog med lugn, men hjertlig högtidlighet förtroendet att bevaka och skydda Hradek under borgherrns frånvaro.

»Men varmast, heligast, min trogne Gregor,» sade generalen med rörelse, »lägger jag på ditt hjerta vården om det dyrbaraste jag äger: min dotter. Om också mitt gamla Hradek ligger i aska då jag återkommer, skall jag ej anklaga dig, blott du kan säga att din herres dotter icke är i fiendernas händer. Men jag är säker,» tillade den gamle Rozgonyi med stolthet, »att min högsinnade Stefania, hellre än att anropa Österrikarnes nåd, skall dela sin fäderneborgs öde.»

»Förr skall denna hand sätta min herres borg i lågor, än Österrikarne skola röra ett hår på min ädla frökens hufvud,» svarade slottsfogden, med en stämma som var lika fast och djup som betydelsen af hans ord.

Generalen nickade vänligt åt de gråtande qvinnorna, kastade ännu en afskedsblick på Hradeks fasta murar, på sin dotters modfulla ansigte, och gaf hästen sporrarna.

Hillebrand uppreste sig från ett knäfall för Stefania,

tryckte varmt den hand, hvarmed hon på den svenska uniformen fästat ett skärp med Ungerns nationalfärg, och svingade sig upp på hästen, hvarefter han ilade att följa generalen.

Med en lång blick såg Stefania efter den unge krigaren.

»Huru modfull, huru ädel han skyndar till Ungerns försvar!» sade hon. »O Palfy . . . Ungern var också *din* moders hemland . . .» För första gången flög en darrning genom hennes lemmar. Men då det väldiga ropet »Eljen!» (efve!) helsade fältherrn, höjde hon sin höga gestalt, hennes bleka kinder färgades af ett underbart skimmer, och besegrande de smärtor som bestormade hennes hjerta, vände hon sig till Gregor, vinkade honom att följa sig, och inträdde uti den öfvergifna borgen.

Slottsfogden följde henne vördnadsfullt. Doft rosslade ljudet af dörren, som Stefania öppnade till riddarsalen. Här stannade hon.

»Gregor,» sade hon lugnt, »du ser här bilderna af mina ädla förfäder; äfven för dig är deras minne heligt; din farfar och farfars fader voro, liksom du, Hradeks tappra tjenare. Magyarernas nationalkänsla har alltid lika förbundet borgherrn och hans vasaller: du förstär derföre, huru dessa blickar uppmana oss att alla helga oss åt Ungerns befrielse eller icke öfverleva dess undergång. Vill du, Gregor, svärja mig inför dessa våldnader af Rozgonyis ätt, att lyda och bistå mig uti allt hvad jag kan fordra af dig?»

Den gamle Gregor blickade länge och forskande på borgfrökens ansigte, men han läste der hvarken en

häftig smärtas uthrott eller den lösa tanken af ett ögonblicks infall: ett allvarligt beslut, ett heligt hjeltmod thronade på den jungfruliga pannan. Gregor lade handen på sitt trofasta bröst och höjde vördnadsfullt sitt huvud.

Det var hans tysta men tydliga svar.

III.

På en grönskande dæld, omsluten af berg, hvilka lika mörka skyddsmakter höjde sig deröfver, och hvars trånga bergpass, så väl kända af landtboerna, tycktes göra dem säkra för fiendens anfall, hade friskarorna uppslagit sitt läger. Den allt mera tilltagande aftonskymningen utbredd sig öfver de skogbevexta höjderna och sänkte sina skuggor allt längre öfver slätten; der längst bort syntes, lika en kraus af utströdda stjernor, eldarna från en aflägsen by, dem invånarne om sommarnätterna brukade uppgöra utanför sina små lerkojor. De samla sig deromkring för att röka tobak, sjunga visor, berätta sagor, dansa och slutligen, liksom den aftynande elden förkolnar, somna med den och i drömmens verldar återfinna sagornas herrliga lustgårdar, sköna prinsessor, förtrollade ormar och drakar. Såsom motsats till dessa, de fredliga prädiernas herdelif, syntes vakteldarna från läg-

ret upplysa de bivuakerande krigerskarorna. Hela samlingen af dessa kraftfulla gestalter, hvar och en bärande sin egen drägt och försedd med de vapen, de bäst förstodo att sköta, gaf ett sällsamt utseende åt den rörliga taflan. Så syntes jägaren uti sin lätta drägt beväpnad med bössa och pistoler; soldaten med den särskilda uniformen, med sin musköt och tunga sabel, landtmannen uti den Ungerska kostymen, försedd med lia och karbin, samt herden i sin fårskinspels och i sin starka hand den långa lansen. Det enda, som trupperna gemensamt buro, var de höga stöflarna med sina väldiga sporrar, tillhörande Magyarernes nationaldrägt. Uti denna fotprydnad, hvarför utan den äkta Ungraren aldrig visar sig, ligger ett visst koketteri, som karakteriserar detta folks urgamla ridderlighet. Hvad som för öfrigt utmärkte de olika trupperna, var deras lugna, talande anletsdrag, som, i förening med det mörka glänsande håret, de svarta mustacherna och de hvita tänderna, gafvo dem alla ett behagligt yttre samt bildade en af de skönaste och kraftfullaste krigarskaror man kunde se.

Uti midten af lägret syntes en pyramid, som sällsamt skimrade af det mörkröda eldskenet; det var befälhafvarens hvita tält, der generalen med sina officerare, några af de förnämste ädlingarne, uppehöll sig. Ute på den gröna marken lågo de spridda granarne af det nyss beskrifna manskapet, några samlade vid sina måltider, andra sysselsatta med sitt älskingsnöje — tobaksrökningen. En del med dystert lugn begrundade det besegrade fäderneslandets undergång eller möjliga befrielse; andra uti lifligt tal om de förhat-

liga Tyskarne, och åter andra makligt utsträckta omkring vakteldarna, hvaribland somliga voro försänkta i sömnens armar, under det de öfriga lyssnade till en och annan berättelse, som förtäljde om de djerfva äfventyren, hvilkas brokiga, egendomliga lif, med dess trollkarlar, tappra riddare, förtrollande jungfrur, fäktingar och bataljer — allt vittnande om magyarernes orientaliska ursprung.

Ibland den uppmärksamma kretsen syntes en yngling tankfullt blicka uti vakteldens lågor. Hans drägt, som liknade en jägares, var likväl rikare och elegantare än de öfrigas, och tycktes derföre, i förening med de sköna anletsdragen, det glänsande håret och det melankoliska blixtrande ögat, bevisa, att det var en Ungersk adling. Ehuru det vittnade om ringa äktning för de märkvärdiga historier, hvartill hans omgifning med alltid nytt intresse lyssnade, uppreste sig den unga officern och gick långsamt fram och tillbaka emellan trupperna. Detta ådrog sig likväl snart fleras uppmärksamhet, men ingen besvarade honom med ett tilltal eller en fråga; man lät honom ostörd passera förbi, och några soldater, som vårdslöst utsträckte sina ben, der ynglingen nalkades, drogo dem aktningsfullt tillbaka. Den unge ädlingen hade, ehuru han endast några dagar tillhört dem, likväl redan tillvunnit sig deras förtroende. Han var nemligen en bland de nya frivillige, som, förut tillhörande ett skingradt regemente, på vägen stöit till deras trupper.

Han nalkades nu generalens tält och inträdde uti detsamma.

General Rozgonyi upplyfte sitt hufvud och fixerade den inträdande. Hans blick blef mildare vid åsyn-

nen af den sköne ynglingen, som vördnadsfullt stannat vid ingången med en uppsyn, liksom frågande, om han finge nalkas.

»Kom närmare, Ladislas!» sade generalen vänligt, »Jag ser dig så gerna ibland min omgifning.»

Ynglingen svarade intet; men bugade sig djupt och trädde närmare.

»Min unge Ladislas,» fortfor fältherren leende och betraktade ädlingens mörka, men sköna kind, som omslöt af det långa svarta skägget; »din spåda gestalt och oerfarna sinne försäkra mig väl icke, att finna uti dig ett kraftigt stöd för vår heliga sak; men din blick har ingifvit mig förtroende; jag ser att ditt hjerta brinner lika varmt för Ungern, som dessa tappra ädlingars omkring mig: derföre sätt dig ned ibland oss!»

Ladislas öga blixtrade hastigt till.

»Kanske,» svarade han stolt, ehuru med osäker stämning, »kanske att krigslyckan förunnar den oerfarne ynglingen att med sin veka arm skydda fältherrns ädla lif.»

General Rozgonyi såg pröfvande på den stolte ynglingen.

»Mätte icke fienderna afkyla ditt varma blod och modfulla sinne!» sade han allvarligt; men då en ädel förebräelse uttryckte sig på Ladislas värtaliga ansigte, tycktes generalen af en underbar känsla dragen till den unge mannen och räckte honom sin hand.

»Jag tror dig, Ladislas!» tillade han med en nästan faderlig ömhet.